

BERGMESTER THOMAS GEORG MÜNSTER

Minnetale i Norsk geologisk forening 23. mars 1939

AV

K. O. BJØRLYKKE

Bergmester THOMAS MÜNSTER døde 10. mars 1938, litt over 83 år gammel.

Han hadde i de siste år forlatt vår forening på grunn av sin høie alder, men tidligere, helt fra den geologiske klubbs dannelse i 1893, var han en interessert og hyppig deltaker i klubbens møter og tildels også i den geologiske forening etter 1915.

Han var Kristianiagutt, født 1. mars 1855, sønn av professor i metallurgi E. B. Münster, hvis navn er kjent bl. a. ved den betydelige skjellsamling han hadde skjenket til Universitetet; den er nevnt i W. C. Brøggers store arbeide: „Om de senglaciale og postglaciale nivåforandringer i Kristianiafeltet“ (N. G. U. nr. 31).

Thomas Münster passerte gradene på vanlig vis: Student i 1872, bergeksamen i 1878, amanuensis ved metallurgisk laboratorium fra 1874 til 1881, aspirant ved Kongsberg sølvværk fra 1881 til 1892, myntguardein fra 1892 til 1899, myntmester fra 1899 til 1906, bergmester i Finnmark distrikt 1906 til 1911, i det østenfjellske distrikt fra 1911 til 1918. Dette var hans hovedstillinger, men han hadde også bistillinger.

I 1875 fikk professor Th. Kjerulf, den geologiske undersøkelses grunnlegger, opprettet to faste assistentstillinger ved den geologiske undersøkelse, bestemt for sine to dyktigste elever og medarbeidere, Brøgger og Reusch. De var i grunnen tenkt som bistillinger med en årlig løn av kun kr. 1200,00. Brøgger var dengang amanuensis hos Kjerulf og hadde dessuten bistillingen ved den geologiske undersøkelse; men da han (Brøgger) i 1882 blev kalt til professor ved Stockholm högskola, fikk Thomas Münster bistillingen efter ham som assistent ved den geologiske undersøkelse, og denne stilling beholdt han i 15 år fra 1882 til 1897, da han, kort efter, blev utnevnt til myntmester og senere til bergmester.

Stillingen som assistent ved den geologiske undersøkelse røktet han ved i en del av sommertiden å foreta geologiske undersøkelser og kartlegging på forskjellige steder, mest på Østlandet, tildels sammen med professor W. C. Brøgger som i 1890 var kalt tilbake fra Sverige og hadde overtatt Kjerulfs tidligere professorat ved Universitetet i Oslo. Som eksempel på sistnevnte samarbeide kan nevnes deres beretning om skredet i Verdal i 1893 (St.prp. nr. 70, 1893).

Münster hadde forresten også andre jern i ilden. Han var politiker og medlem av Kongsberg formandskap fra 1885 til 1904. I to stortingsperioder, fra 1891 til 1897, var han stortingsmann fra Kongsberg. Om sin stilling som stortingsmann har han selv opplyst i Nanna Withs „Illustrert biografisk leksikon“ at han var „trofast venstremann så lenge dette parti representerte frisindet i vårt land“, men senere soknet han til det frisindede venstre, hvor han blev „stående i foreningen til vern om den individuelle frihet“.

Thomas Münster var også en interessert zoolog og spesialist i biller (coleoptera). Derom sier han i ovennevnte leksikon at denne interesse skyldte han sin fars kloke oppdragelse og „gamle gartner N. Moe på Tøyen, med hvem jeg i guttedagene om sommeren gjorde stadige søndagsturer i Kristiania omegn“. Selv på sine geologiske reiser hadde Münster gjerne sin insekthov og sine prøveglass med sig for ved leilighet også å røkte sine entomologiske interesser.

Ved sin avskjed som bergmester i 1918 bevilget stortinget ham en årlig godtgjørelse av kr. 2500,00 til fortsettelse av hans entomologiske arbeider, mot at hans store insektsamling skulde tilfalle Universitetet i Oslo. I 1904 blev han innvalgt i det Norske Videnskaps-Akademi, gruppe VII (zoologi). Han var tillike stifter og en tid formann i Norsk entomologisk forening, og har også vært formann i Bergingeniørforeningen og medlem av N. I. F.s representantskap.

Jeg husker Ths. Münster best fra 1889, da Reusch efter Kjerulfs død i 1888 var blitt bestyrer av den geologiske undersøkelse. Münster arbeidet den gang på kartbladet „Lillehammer“ og jeg på det nordenfors liggende kartblad „Gausdal“. Jeg hadde det nevnte år funnet graptoliter tilhørende etasje 3 og 4 i fyllitten ved Brattland i Vestre Gausdal (tidligere kjente man kun dictyonema fra Holberget på Hardangervidda i denne formasjon). Mitt fund var en nyhet som interesserte Münster meget, og vi kom derved til å reise litt sammen i strøket hvor våre to kartblad støtte sammen. Jeg lærte da Münster å kjenne som en meget hyggelig kollega, glad i naturen og interessert

i sitt arbeid. Han var friluftsmann, og man kan kanskje også si selskapsmann, men han var neppe noe videre glad i skrivebordet. Derfor har han heller ikke efterlatt sig stort av trykte geologiske skrifter. Hans omhyggelig utførte dagbøker har dog stor interesse og vil bli benyttet av dem som i fremtiden kommer til å foreta geologiske undersøkelser i de samme trakter.

Sin største vitenskapelige innsats har Ths. Münster visstnok gjort som zoolog i sin store coleopterasamling og de dermed forbundne publikasjoner, men de tas ikke med i dette korte riss av hans virksomhet som geolog. Om hans innsats som zoolog henvises til minnetale i Videnskapsakademiet av professor HJALMAR BROCH den 20de mai 1938 (Videnskaps-Akademiets årbok 1938).

Men vi hylder også hans minne som geolog.

Ths. Münsters geologiske publikasjoner:

Bemerkninger om Kongsbergmineralene. (Nyt Mag. for Naturv. Bd. 27, s. 309—322, 1883.)

Dagbok fra en reise i Jotunfjellene juli 1882. Nyt Mag. f. Naturv. Bd. 28. s. 198—214, 1884.)

Foreløpige meddelelser om reiser i Mjøsegnene, utført for den geologiske undersøkelse sommeren 1889. (Norges geologiske undersøkelses skrifter nr. 1, s. 11—19, 1891.)

Tekst til kartbladet Lillehammer. (N. g. u. skr. nr. 30, 49 s., 1900.)

Innberetning om skredet i Værdalen. (St.prp. nr. 70, 1893.) — Sammen med W. C. Brøgger.

Talk-kleberstensfeltene i Lalmsgrenden, Vågå, tilhørende A/S Østlandske steneksport. Lillehammer 1916. Trykt rapport merket konfidentielt.

Ths. Münsters skrevne dagbøker som opbevares i N. g. u. arkiv, angår undersøkelsesreiser (og til dels kjemiske bergartsanalyser) i Sogn (1883 og 1884), Tyin, Bygdin og Vinstervatn (1885), Åmot i Østerdalen. Eidsvoll (1886), (1887 og 1888 mangler), Ringsaker, Biri, Gausdal, Torpa (1889), Mjøstraktene, Gran og Tonsåsen (1890), Gran, strøkene omkring Dokkaelva (1891), Tonsåsen, Etnadalen, Østre Slidre og Gran (1892), Ringsaker, Biri, Søndre Land og Gran (1893), Gran og Asker (1894), Østre Slidre, Vågå, Biri (1895), Torpa, Vågå, Drammen (1896), Torpa, Dokkvatn strøket, Drammen (1897).

